

การจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง

นายพิระยศ แก้วปัญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

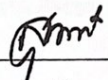

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

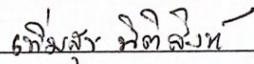
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

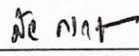
ชื่อ การจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง
โดย นายพีระยศ แก้วปัญญา

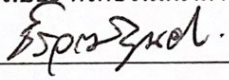
ได้รับอนุมัติให้นับเป็นหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา

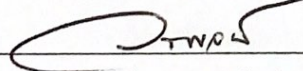

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ จันทร์วิวัฒน์)

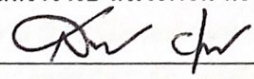
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มสุข นิตสิงห์)

กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปิยะ กรกขจินตนาการ)

กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ ศรีวงษ์กุล)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สักรินทร์ อยู่ผ่อง)

การจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง

นายพีระยศ แก้วปัญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ชื่อ	: นายพีระยศ แก้วปัญญา
ชื่อวิทยานิพนธ์	: การจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวง ของกลุ่มงานช่างทองหลวง
สาขาวิชา	: วิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	: อาจารย์ ดร.ปิยะ กรกชจินตนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	: ศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิมล บุญยโสภณ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	: รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ ศรีวงษ์ศิลป์
ปีการศึกษา	: 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเนื้อหาการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง ดำเนินการพัฒนางานองค์ประกอบเนื้อหาการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะของกลุ่มงานช่างทองหลวงจากรุ่นสู่รุ่น และประเมินการจัดเก็บองค์ความรู้สำหรับซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ ในงานศิลปกรรมหลวง โดยแบ่งการดำเนินการ 3 ระยะ ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

ระยะที่ 1 กำหนดองค์ประกอบของเนื้อหาการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวงของกลุ่มงานช่างทองหลวง เริ่มจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการซ่อม สร้างฯ จากนั้นนำองค์ประกอบเนื้อหาในการจัดเก็บองค์ความรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้มีประสบการณ์การบริหารงานและทำงานที่เกี่ยวข้องกับการซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวง ประเมินผลความเหมาะสมเนื้อหาการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวง พบว่าเนื้อหาการจัดเก็บมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=5.00$)

ระยะที่ 2 ดำเนินการพัฒนางานองค์ประกอบการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะของกลุ่มงานช่างทองหลวงจากรุ่นสู่รุ่น เริ่มจาก 1) เลือกชิ้นงานพระพุทธรูปทรงเครื่องเป็นตัวแทนงานศิลปกรรมหลวง 2) กำหนดเนื้อหาที่จัดเก็บองค์ความรู้ แบ่งเป็น 4 ด้าน และประเมินผลการจัดเก็บองค์ความรู้ โดยการประเมินความเหมาะสมด้านการจัดเก็บองค์ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวง จำนวน 7 คน 3) ดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ กรณีชิ้นงานเดิมคงอยู่ ผลประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=5.00$) 4) ดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้ การออกแบบ

ลวดลายเครื่องประดับเพื่อสร้าง พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ผลประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 5.00$) 5) ดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้การวิเคราะห์วัสดุ เทคนิคเชิงช่างเพื่อซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.86$) 6) ดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้การสร้างชิ้นงานเครื่องประดับเพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ผลประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=5.00$)

ระยะที่ 3 ประเมินการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ ในงานศิลปกรรมหลวงทั้ง 4 ด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการซ่อม สร้างงานศิลปกรรมหลวง จำนวน 7 คน ผลการประเมินพบว่า 1) การนำองค์ความรู้การออกแบบ ลวดลายเพื่อซ่อม พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ กรณีชิ้นงานเดิมคงอยู่ ไปประยุกต์ใช้ ผลการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=4.88$) 2) การนำการจัดเก็บองค์ความรู้การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเพื่อสร้าง พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ ผลการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=4.86$) 3) การนำการวิเคราะห์วัสดุ เทคนิคเชิงช่างเพื่อซ่อม สร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ ผลการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=4.83$) 4) การนำการจัดเก็บองค์ความรู้การสร้างชิ้นงานเครื่องประดับ พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ ไปประยุกต์ใช้ ผลการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=4.89$) จากนั้นนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดเก็บองค์ความรู้พระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่ มาพัฒนาเข้าสู่การศึกษา เข้าสู่การเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาช่างทองหลวง ในรายวิชาการออกแบบงานช่างทองหลวงและงานเครื่องประดับ จากการประเมินผลงานการออกแบบเครื่องประดับทับทรวงจำนวน 10 ชิ้น พบว่ามีผลคะแนนรวมค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.90 นำองค์ความรู้จากการออกแบบชิ้นงานเครื่องประดับทับทรวงมาจัดทำชิ้นงาน ในรายวิชาการงานช่างทองหลวง 2 ผลการประเมินผลงานการจัดทำชิ้นงานเครื่องประดับทับทรวงจำนวน 10 ชิ้น พบว่ามีผลคะแนนรวมค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.81 ให้คณะอาจารย์จำนวน 5 คน ประเมินผลการนำความรู้จากการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อซ่อม สร้าง มาสร้างใบความรู้และใบงาน หน่วยการเรียนรู้การออกแบบเขียนแบบเครื่องประดับทับทรวง และการทำชิ้นงานเครื่องประดับทับทรวง พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.46$) และได้นำเอาองค์ความรู้นำไปจัดสร้างเครื่องประดับไขนละครจำนวน 8 ผลงาน ผู้เชี่ยวชาญประเมินชิ้นงานมีความสวยงามตรงกับวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดเครื่องประดับไขนละครมูลนิธิศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 419 หน้า)

คำสำคัญ : การจัดเก็บองค์ความรู้ ศิลปกรรมหลวง งานช่างทองหลวง

ศ. นว

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Name : Mr. Peerayot Kaewpanya
Thesis Title : Royal Goldsmith Community's Knowledge Storage for Royal Art
Restoration and Fabrication
Major Field : Technical Pedagogic Research and Development
King Mongkut's University of Technology North Bangkok
Thesis Advisor : Dr. Piya Korachotjintanakarn
Co-Advisor : Professor Dr. Tervuti Boonyasopon
Co-Advisor : Associate Professor Dr. Worapoj Sriwongkol
Academic Year : 2021

Abstract

The primary objective of the study is to investigate the process of the Royal Goldsmith group's knowledge storage and retrieval for restoration and creation of Thai masterpieces. The content development features the preservation of explicit knowledge regarding physical revitalization of bejeweled Thai Buddha statues. Knowledge and technical skills developed by the Royal Goldsmith Community will be disseminated and passed on from one generation to the next. Finally, knowledge management for restoration and creation of the cultural heritage, i.e. the royal bejeweled Buddha statues will be evaluated. The operation was divided into 3 phases, the results of which were as follows:

Phase 1: Defining the process of relevant knowledge storage with an attempt to create, conserve and repair the original work. Five individuals possessing the expertise in royal artwork repairs were interviewed. The content suitability assessment relating to knowledge preservation was then carried out and it was rated at the highest level ($\mu = 5.00$).

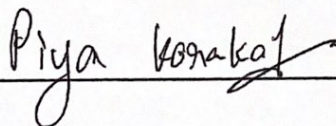
Phase 2: Components-based systematic development for knowledge generation, storage and distribution. Constituents to manage knowledge flows involved 1) Choosing a bejeweled Buddha image representing a royal showpiece. 2) Identifying conceptual content of knowledge storing, classifying the issue into 4 categories prior to evaluation. Then suitability assessment of knowledge storage was conducted by a panel of 7 experts in the areas of royal art conservation and restoration. 3) Collecting knowledge covering ornament and decoration design for restoring missing parts of the masterpiece. The suitability assessment confirms the highest degree of appropriateness ($\mu=5.00$).4)

Knowledge collection, jewelry design for sculpture decoration ($\mu=5.00$). 5) Knowledge collection on analyzing materials and technical techniques for repairing Decorated Buddha images ($\mu = 4.86$). 6) Knowledge collection regarding the creation of jewelry pieces to repair and build a Decorated Buddha image. ($\mu =5.00$)

Phase 3 : Assessment of suitability of knowledge collection with regard to further application was carried out in all 4 aspects. The evaluation was conducted by 7 experts possessing royal art restoration expertise. As results, suitability of the main constituents were revealed as 1) Knowledge application on pattern design for original piece compatibility was ranked at the highest level ($\mu =4.88$); 2) Using jewelry design knowledge to create a Decorated Buddha statue ($\mu =4.86$); 3) Using metalsmithing for restoring a Decorated Buddha image ($\mu =4.83$), and 4) Application of knowledge for jewelry making for the statue decoration ($\mu = 4.89$). Bodies of knowledge acquired provided the basis for the development of a Royal Goldsmith undergraduate curriculum entitled "Royal Goldsmithing 1". Regarding the assessment of 10 pieces of breastplate ornament design, the overall class average achieved 84.90 %, compared with 78.81% for the similar issue in the course "Royal Goldsmithing 2". A group of 5 instructors were asked to evaluate the application of aforementioned knowledge to create knowledge sheets as well as worksheets on breastplate jewelry design and fabrication. The overall outcome was assessed at the highest level ($\mu = 4.46$). The body of knowledge thus was used to create 8 pieces of Khon drama ornaments. According to the outcomes, the experts agreed that the artistic pieces were stunning and consistent with the objectives of the creation of Khon jewelry embraced by the Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Techniques under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen Sirikit, the Queen Mother.

(Total 419 pages)

Keywords : Knowledge Storage, Knowledge Storage for Repair create to Decorated buddha, Royal art

Advisor